

43

ПОСОЛЬСТВО
УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ
В НІМЕЧЧИНІ

№
Берлін 25 Має 191

Високошановний

Симоне Васильевичу!

Пишу до Вас цілий ряд листів, котрим надаю величезне значіння.

Пишу їх соком своїх нервів, силою всього досвіду свого життя, а особливо останніх часів.

Прикладаю до цього листа своє вшепозе на нараді послів у Карлсбаді 6-16 августа 1919 р. під проводом бувшого міністра Темницького /воно помилково названо "резюме нарад,предложене М.Поршем"/. Прошу уважно перечитати се експозе і Ви побачите, скільки я мав тоді рації і як багато з того, що я тоді висловив, вийшло в загальну свідомість.

Готую для Вас таке ж саме експозе, яке на мою думку є синтезом основ /а то й програмою/ діяльності нашого уряду під сею важливу історичну хвилину в житті України.

Те, що діється нині на Україні, є не що инше, як о ф е н з и в а п р о т и б о л ь ш е в и к і в. В історії останніх років їх було вже немало - німці, антанта, Колчак, денікін, Дденіч, з одного боку, Фінляндія, латиші, литовці, естонці - з другого. Ці два гатунки офензив - різні по методам соціально-політичного будівництва, різні і по остаточним наслідкам.

Ні на одну хвилину ми не повинні спускати їх з своїх очей, не повинні забувати тої науки,

котра з них впливає.

Це е з а г а л ь н а у в а г а до всіх моїх дальших листів до Вас.

Українсько-польська офензива проти большевиків і правдоподібна довша окупація великих областей У.Н.Р. польськими військами витворе на Україні нову політичну ситуацію, яка відкриває для Українського Державного будівництва нові перспективи, але ж рівночасно при невідповідному укладі відносин на окупованих територіях може стати легко джерелом поважних конфліктів і страшної катастрофи. Досвід з часів німецької окупації вимагає від Українського Уряду негайного вжиття всіх засобів, щоби взаємні відносини між місцевими українськими і окупаційними польськими чинниками були оперті від п о ч а т к у на здорових основах, на основах права державного, які давали б як найменше причин до конфліктів, а рівночасно уможливлували широку п о з и т и в н у державну працю. Ця потреба чучасного моменту ставить конкретні завдання, які повинні творити підставу його діяльности в найблизшому часі. Ці завдання е:

I/ Стабілізація української державної влади, опертої на власній армії і ш и р о к и х народних мас і

II/ Зведення політичного і економічного впливу польської окупації до власних меж.

Осягнення цієї мети вимагає цілого ряду практичних мір у всіх областях життя України, які мусять увійти в програму діяльности нашого уряду. До цієї важної справи я вернуся в повним об'ємі

пізніше. Тут звертає Вашу увагу лише на де-які моменти, які на мою думку повинно взяти на увагу при регулюванні відносин на звільнених територіях нашої держави.

1. ДЕРЖАВНА ВЛАДА. Стабілізація української державної влади вимагає, в межах хвилимової можливості, покликання до активної співучасті **н а р о д н і х** мас, які через те були б нею більше зацікавлені, не ставили-ся б до неї байдуже та при потребі стали би в її обороні. Задля цього необхідно негайне скликання **ц е р е д п а р л я м е н т у** як тимчасового законодавчого і контрольного органу, зложеного з представників політичних, економічних і культурних організацій. Ідея передпарляменту мусить бути спопуляризована серед маси, а його скликання мусить наступити при першій можливості. Але ще більше потрібне проголошення вже тепер скликання **к о н с т і т у а н т и**, означення часу виборів до неї та плянове підготування цих виборів.

2. МІСЦЕВЕ САМОУРЯДОВАННЯ. Органи місцевого саморядування треба відновлювати безпроволочно в міру звільнювання українських земель зпід більшовицької влади. Ці органи мусять бути оперти на широкі демократичних основах з узглядненням прав національних меншостей. Конечна підмога їх з боку уряду інтелігентними силами.

3. ВІЙСЬКО. Плянова організація самостійної української армії на модерних мілітарних уставах. Притягнення для цього чужих офіцерів і інструкторів /французів і англічан/ і то не польських, не російських, не тільки з політичних зглядів, але й практичних через те, що сі останні являються під військовим зглядом учнями чужинців.

4. ПОЛІЦІЙНА СЛУЖБА. Поліційний апарат мусить бу-

ти налажений, як найшвидше. Військо мусить бути звільнене від обов'язків поліційної служби задля оминення конфліктів війська з населенням.

5. ЗЕМЕЛЬНА СПРАВА. Потрібна негайна заява Уряду в земельній справі, яка проголосила би полагодження цієї справи конститuantом. До того часу не можна допускати ніяких змін відносин, які витворилися за час революції. Недопустимий поворот поміщиків на звільнені від большевиків землі: це стане причиною конфліктів з селянами, викличе селянські заворушення, які потягнуть за собою неминуче репресії з боку окупаційної влади і посіє одразу прірву між селянами, з одного боку, в і с ь к о м і в л а д о ю, з другого.

ПОМ'ЯТАЙТЕ, що Д е н і к і н в п а в ч е р е з п о м і щ и к і в, котрі, повернувшись до маєтків, позаводили в різних формах систему репресій проти селян.

6. ТОРГОВЛЯ. Для свобідного і скорого розвитку торговельних зносин треба з польським урядом заключити негайно договір про т р а н з і т через Польщу. Сей договір мусить стояти першим. Він є основа всього нашого господарчого життя і навіть нашого існування, бо він забезпечить Україні свободу рухів.

Пригадайте собі, бодай лиш залежність нашу в справі військового постачання /амуніції/ від Закордону.

Ні ми, ні Польща не маємо /ми це хоч трохи маємо/ так званої мілітарної промисловости /фабрик для виробу рушниць, кулеметів, гармат, патронів, пороху і т.д./ . Отже, ми полише на ласку закордону при посередництві поляків. Нам треба на ринку в и с т у п и т и с а м о с т і й н и м и п о к у п ц я м и - по пер-

не, бо і політично і комерційно се для нас буде безмірно дешевше, по друге, бо часом ті, що полякам не дадуть, нам дадуть амуніцію. Нам же треба спішити з'організувати свою самостійну армію. Те саме треба сказати про інші товари - без задоволення товароного голоду ні довіря до уряду, ні спокон у нас не буде.

7. ПРОМИСЕЛ. Потрібна велика обережність супроти надмірного запровадження чужого капіталу в економічному житті України, особливо капіталу російського і польського, /бо вони дуже відсталі по своїй будові/. Загалом про економічний бік діяльності уряду пишу докладно осібно.

8. НАЦІОНАЛЬНІ МЕНЬШОСТИ. Повна безпека національних меншостей, особливо жидівського населення та охорона його перед погромами. Задля цього потрібні відповідні заяви уряду до населення віднова міністерства жидівських справ, та преступлення змоги до ведення в життя закону про автономію. Незвичайно цінна була би активна підмога за кордоном в користь української держави з боку жидівських кругів. Так само треба відновити міністерство по польських справах і по російських /як це було за часів Центральної Ради/.

З широкі і глибокою пошанов -

Господин М. Горовиць